

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına ve bazı maddelerin mükellefiyet mevzuuna alınmasına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 27/V/1940 - Sayı : 4519)

No.
3828

Kabul tarihi
17 - V - 1940

BİRİNCİ MADDE — Fevkalâde vaziyetin devamı müddetince tatbik edilmek üzere aşağıdaki maddelerde yazılı vergi ve resimlere zam icra edilmiş ve bazı maddeler mükellefiyet mevzuuna alınmıştır.

İKİNCİ MADDE — 2395 sayılı kazanç vergisi kanunile ek ve tadilleri mucibince kazanç (asgarî mükellefiyet dahil) vergisine tâbi mükelleflerden:

A) 2395 sayılı kanunun altıncı ve yedinci maddelerinde sayılanlarla kırk yedinci maddesi mucibince beyanname vermeği tercih edenlerin, sekizinci maddesinin 1, 2 ve 4 nci fıkralarında yazılı istisnâî usule tâbi bulunanların, 19 ncu maddesinde yazılı serbest meslek erbabının kazanç vergilerine (asgarî mükellefiyet ve serbest meslek erbabının maktu vergileri dahil) yüzde elli,

B) Aynı kanunun 17 nci maddesi mucibince gayrisafi irad üzerinden vergiye tâbi iş ve teşebbüsler erbabının kazanç vergilerine yüzde yirmi beş,

C) Aynı kanunun outz yedinci maddesinde yazılı mükelleflerin kazanç vergilerine yüzde on,

Zammolunmuştur.

Bu madde mucibince yapılan zamlar, 2416 sayılı kanun hükmüne göre tarh olunan buhran vergisi matrahına idhal edilmez.

ÜÇÜNCÜ MADDE — 2882 sayılı kanun mucibince alınmakta olan hava kuvvetlerine yardım vergisine bir misil zammedilmiştir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Sigorta şirketlerle banka ve bankerlerden alınmakta olan muamele vergisine bir misil zammolunmuştur.

BEŞİNCİ MADDE — Memleket içinde istihsal veya yabancı memleketlerden idhal olunan şekerlerden kilo başına yedi kuruş munzam istihlâk vergisi alınır. Bu vergi, dahilde istihsal olunan şekerlerden 1718 sayılı kanunun 6 nci maddesi mucibince ve hariçten idhal olunan şekerlerden de gümrük resmile birlikte ve aynı usullere tevfikân tahsil olunur.

Munzam istihlâk vergisi, dahilî istihsal mikdarına göre, 3101 sayılı kanunun birinci maddesinde yazılı tezyid veya tenzile tâbi değildir.

ALTINCI MADDE — Gümrük idhalât tarifesinin 695 nci numarasının B pozisyonuna dahil maddelerden kilo başına beş kuruş munzam istihlâk vergisi alınır. Bu vergi gümrük resmile birlikte ve aynı usullere tevfikân tahsil olunur.

YEDİNCİ MADDE — 2731 sayılı kanun mucibince istihlâk vergisine tâbi maddelerden:

A) Kanunun birinci maddesinin (1) numaralı bendinde yazılı kahve ile (2) numaralı bendinde yazılı çaydan alınmakta olan veriglere kilo başına yirmişer kuruş,

B) Aynı maddenin (5, 8, ve 3536 sayılı kanunla muaddel 9 ve 10) numaralı bendlerinde yazılı kauçuk ve mamulâtile deri ve mamulâtından, pamuk ipliği,

pamuk mensucat ve pamuktan yapılmış hazır eşyadan, yün ve kıl ipliği, yün ve kıl mensucat ve yünden ve kıldan yapılmış hazır eşyadan alınmakta olan vergilere yüzde on, zammedilmiştir.

2731 numaralı kanunun birinci maddesinin 3536 sayılı kanunla muaddel (9) numaralı bendinin II işaretli paragrafının (A) fıkrasına giren pamuk mensucat-tan metre murabbanın sıklığı yüz gramdan fazla olanlar ile aynı kanunla muaddel (10) numaralı bendinin II işaretli paragrafının (A) ve (B) fıkralarına giren yün ve kıl mensucat bu zamma tâbi değildir.

SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanuna bağlı cedvelde yazılı idhalât tarife numaralarına dahil maddelerden hizalarında yazılı miktarda istihlâk vergisi alınır. Bu vergi 2731 sayılı kanunda yazılı hüküm ve usullere göre tarh ve tahsil olunur.

DOKUZUNCU MADDE — 472 sayılı kanunla alınmakta olan nakliyat resmi nisbetlerine aşağıdaki zamlar yapılmıştır:

A) Kanunun ikinci maddesinde yazılı vesaitte birinci mevki için yüzde beş, ikinci mevki için yüzde 2,5, üçüncü mevki için yüzde 1,

B) Kanunun üçüncü maddesinde yazılı vesaitte bilûmun mevkiler için yüzde 2,5.

ONUNCU MADDE — Gerek Devlet, gerek şirket ve şahıslar tarafından işletilmekte olan umuma mahsus ve muayyen tarifeli veya mütehavvil ücretli tren ve vapurlarla Türkiye dahilinde veya Türk limanları arasında yapılan yolcu nakliyatı haricindeki her nevi nakliyat nakhiye ücretleri üzerinden yüzde beş resme tâbidir.

Bu resim 472, 1667 ve 2030 sayılı kanunlar hükümleri dairesinde tahsil olunur. Ancak bu resim tahsilâtından yüzde 5 aidat verilmez.

Aşağıda yazılı eşya nakliyatı resimden muaftır:

A) Gümrükçe transit muamelesine tâbi tutulan eşya,

B) Enebi memleketlere aktarmasız olarak gönderilen eşya,

C) Buğday ve çavdar, buğday ve çavdar unları, ekmek, şeker, şeker pancarı, tuz, tütün, ispirto ve ispirtolu içkiler, fişek, patlayıcı maddeler, arpa, bulgur, mısır, ot, yulaf, saman, kepek ve canlı hayvan.

ON BİRİNCİ MADDE — 1324 sayılı damga resmi kanun ile ek ve tadilleri mucibince mezkûr kanunun 11 nci maddesinde yazılı tarifeye göre alınmakta olan maktu damga resimleri, mezkûr tarifenin 38, 40, 46, 47, 49, 52, 54, 58, 61, 62, 66, 68, 78 ve 90 nci numaralarında yazılı evrak ile 39 ncu numarasında münderiç ve sulh mahkemelerinde istimal edilecek olan hususî vekâletnameler hariç olmak üzere yüzde elli nisbetinde arttırılmıştır. Aynı kanunun 33 nci maddesinde yazılı evrakın resmi de bu zamma tâbidir.

Aynı kanunun üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fasıllarında yazılı evrak-tan alınmakta olan nisbî resimlere yüzde on zammedilmiştir.

ON İKİNCİ MADDE — Tütün ve içkilerden 2460 sayılı kanunla alınmakta olan müdafaa vergisine aşağıda yazılı miktarlarda zam yapılmıştır:

A) Tütün mamulâtının (Enfiye ve tömbeki dahil) vergisine bir misil,

B) Rakı, konyak, konyak ve likörlerin vergisine; şişe hacmi 25 santilitre ve daha aşağı olanlarda şişe başına altı; 25 santilitreden fazla olanlarda şişe başına on kuruş,

C) Şampanya ve viskinin vergisine, şişe başına elli kuruş,

D) Şarabların vergisine, litre başına iki kuruş,

E) Biranın vergisine, fıçı ile satılanlardan litre başına sekiz ve şişe ile satılanlardan şişe başına dört kuruş.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — 1722 sayılı kanuna bağlı mukavelenamede münderiç standart nevinden inhisar kibritlerinin vasatî elli çöpi muhtevi beher kutusundan on para ve çakmak taşlarının beher adedinden bir kuruş millî müdafaa vergisi alınır.

Muhteviyatı vasatî elli çöpten noksan veya fazla kutular satışa çıkarıldığı takdirde kutu başına alınacak vergi mikdarı beher elli çöp ve küsuru için on para olarak hesaplanır. Mukavelenamede derpiş olunan diğer neviden kibritler imal olduğunda bunlardan alınacak verginin nisbeti de yukarıki esaslar dairesinde tayin olunur.

Bu vergi satış fiatine zam suretile Inhisar işletme şirketi tarafından satış sırasında tahsil olunur. Bir aya aid tahsilât ertesi ayın on beşinci günü akşamına kadar şirket merkezinin bulunduğu mahal malsandığına teslim olunur. Vaktinde teslim olunmayan tahsilât yüzde on zamlı şirketten alınır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — 1055 numaralı teşviki sanayi kanunu mucibince kazanç vergisinden muaf bulunan sınaî müesseselerle mezkûr kanunun 17 nci maddesinde yazılı işçiler fevkalâde mahiyette olmak üzere millî müdafaa vergisine tâbi tutulurlar.

Millî müdafaa vergisi mükelleflerinden 2395 numaralı kanun ile ek ve taddilleri hükümlerine nazaran dahil oldukları zümrelere göre mezkûr kanunda yazılı nisbet ve şerait dairesinde vergi ve ruhsat tezkeresi harcı alınır. Bu verginin tarh ve tahakkuk ve tahsili, kanuna riayetsizlik hallerinde tatbik oluncak muamele ve cezalar da aynı hükümlere tâbidir. İtiraz ve temyiz muameleleri 3692 numaralı kanun hükümleri dairesinde cereyan eder.

2729 numaralı kanun hükmü, millî müdafaa vergisi mükellefleri hakkında da tatbik olunur.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun mucibince alınacak zamların tarh, tahakkuk ve tahsil muamelelerinde, kanuna riayetsizlik halinde tatbik oluncak cezalarla mürruru zaman ve sair hususlarda, zammın taallûk ettiği veriglere aid kanunların hükümleri tatbik olunur.

Bu kanunla yapılan zamlar, varidat bütçesinde, zammın taallûk ettiği vergilere aid fasıllara ve sınaî müesseselerden alınacak millî müdafaa vergisi de kazanç vergisi faslına irad kaydolunur.

MUVAKKAT BİRİNCİ MADDE — 6, 7, 8 nci maddeler mucibince zamma tâbi tutulan veya yeniden mükellefiyete alınan maddelerin ticaretle meşgul olan idhalâtçılarla bunları idhalâtçılardan veya memleket içindeki ticarî ve sınaî müesseselerden mubayaa ederek satan toptancılar ve bu maddeleri memleket içinde imal eden sınaî müesseseler, kanunun neşri tarihinde ticarethane, mağaza, fabrika, imalâthane, ambar ve depolarında, şube veya acentaları veya komisyoncuları nezdinde veya sair yerlerde bulunan zamma veya verigye tâbi maddelerin cins, mikdar ve sıklığını pamuk, yün ve kıl mensucatta ayrıca bir metre murabbanın sıklığını ve buldukları yerleri gösterir bir beyannameyi, aşağıdaki fıkrada yazılı ilânın yapıldığının ertesi gününden itibaren kırk sekiz saat içinde bağh oldukları varidat dairesine vermeğe mecburdurlar.

Kanunun neşri tarihinde yüz kilodan fazla kahve, çay ve on tenekeden fazla benzin mevcudları bulunan prakendeciler dahi yukarıki fıkrada yazılı şekilde mevcudlarını bildirir bir beyanname vermek mecburiyetindedirler.

Maliye daireleri, bu kanunun neşrini müteakib yukarıki fıkralarda yazılı beyannamelerin verilmesini mahallerindeki yevmî gazetelerle ve yevmî gazete çıkmayan yerlerde sair mutad vasıtalarla ilân ederler.

Mubayaa ettiği eşyayı umumiyet üzere, doğrudan doğruya müstehliklere satmayıb mutavassıtlara veya sınaî müesseselere satanlar bu maddenin tatbikında toptancı sayılır. Bunların müstehlike de mal satması toptancı vasfını değiştirmez.

6 nci, 7 nci ve 8 nci maddelerde münderiğ eşya ve mevaddı memleket içinde imal eden sınaî müesseseler 2731 sayılı kanun mucibince bu vergi ile mükellef bulunmasalar dahi yukarıki fıkraya göre beyanname vermeğe ve bu beyannameye, gerek iptidaî madde halinde, gerek mamul halde bulunan, gerekse hali imalde olan eşya ve mevaddın kâffesini idhale mecburdurlar. Bunlardan kanunun neşri tarihinde hali imalde bulunan maddeler, beyannamelere iptidaî madde halindeki miktar ve sıklere göre derecolunur.

Bu madde mucibince verilecek beyannameler varidat dairelerince mükelleflerin defterleri ve ticarî evrakile tatbik ve tedkik edilerek doğruluğu anlaşıldıktan sonra beyannamelerde yazılı mevad ve eşya üzerinden altıncı, yedinci ve sekizinci maddelerde yazılı zam ve vergiler tarholunur.

Müddeti içinde beyanname vermeyen veya mevcud eşyayı beyannamelerinde noksan gösterenler namna beyannamesi verilmeyen veya noksan gösterilen mevad ve eşyanın varidat dairelerince tesbit edilecek miktarları üzerinden tarholunacak vergilere beş kat zam yapılır.

Tarholunan vergilere ve ceza zamlarına karşı mükellefler 3692 sayılı kanun hükümleri dairesinde itiraz ve temyiz talebinde bulunabilirler. İtiraz komisyonu kararlarına karşı idare namna yapılacak temyiz talepleri de aynı hükümler dairesinde cereyan eder. Tahakkuk eden vergilerle zamları, tahakkuku takib eden aydan itibaren üç müsavi taksitte ve üç ayda tahsil olunur. Zamanında ödenmeyen taksitler yüzde on zamla ve tahsili emval kanununa tevfikân tahsil edilir.

İKİNCİ MUVAKKAT MADDE — Hususî âmiller ile tütün ve müskirat bayileri bu kanunun neşri tarihinde 12 nci madde mucibince vergileri arttırılmış olan mamulâtın ellerinde mevcud olanların etiket fiatlerine göre cins ve nevini bir beyanname ile birinci muvakkat maddede yazılı ilân takib eden günden itibaren nihayet iki gün içinde ruhsat tezkeresini aldıkları İnhisarlar idaresine bildirmeğe ve bildirdikleri mamulâta bu kanunla yapılan zamları öde-meğe mecburdurlar.

Yukarıki fıkrada yazılı bayiler, beyannamelerinde aynı zamanda 13 ncü madde mucibince millî müdafaa vergisine tâbi tutulan kibritlerle çakmak taşlarından kanunun neşri tarihinde ellerinde bulunanların miktarını da göster-meğe ve bu miktar üzerinden tahakkuk eden millî müdafaa vergisini de ödemeğe mecburdurlar.

Beyannameler muhteviyatının doğru olup olmadığı İnhisarlar idarelerince kontrol edilir.

Kibrit inhisarı işletme şirketi acentaları da, kanunun neşri tarihinde ellerinde bulunan kibritler ile çakmak taşlarının miktarını bir beyanname ile birinci muvakkat maddede yazılı ilân takib eden günden itibaren yirmi dört saat içinde buldukları mahallin İnhisar idarelerine bildirmeğe mecburdurlar. Bu beyannameler, İnhisar idarelerince acentaların defterleri ve ticarî evrakile tatbik ve tedkik olunarak doğruluğu anlaşıldıktan sonra 13 ncü maddede yazılı miktarlar üzerinden vergi hesap olunur.

Hususî âmillere tütün ve müskirat bayilerinden veya Kibrit inhisarı işletme şirketi acentalarından beyanname vermeyen veya mevcudunu beyannameye noksan geçirenler namma beyannamesi verilmeyen veya noksan gösterilen maddelerin İnhisarlar idaresince tesbit olunacak miktarları üzerinden hesaplanacak vergi veya zamlar beş kat fazlasile alınır.

Kibrit acentaları namına hesaplanacak vergi ve zamları üç ayda ve üç müsvi taksitte tahsil olunur. Zamanında ödenmeyen taksitler yüzde on zamlı ve tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

12 nci madde mucibince yapılan zamlar paket ve şişelere konulacak etiketler hazırlanmaya kadar, İnhisarlar idaresince satış bedellerine ilâveten istifa edilir.

ÜÇÜNCÜ MUVAKKAT MADDE — 2395 sayılı kanunun sekizinci maddesinin birinci fıkrasında yazılı müteahhidlerin bu kanunun neşri tarihinden evvel akdedilmiş olan taahhüdlerinden dolayı bu kanunun meriyetinden sonra yapılacak tediyeler ikinci maddede yazılı zamma tâbi değildir.

Tekemmülü mafevk merciin tasdikına bağli olan akidlerde, ihale muamelesi, kanunun neşrinden evvel tamamlanmış olduğu takdirde de bu yolda muamele yapılır.

DÖRDÜNCÜ MUVAKKAT MADDE — 1940 malî yılı için bu kanunun ikinci maddesinin A. ve B. fıkralarında yazılı zamlarla 14 nci maddesinde yazılı sınaî müesseselerin millî müdafaa vergisine 1939 takvim veya ticarî yılı kazançları esas tutulur. Bu kanunun neşri tarihine kadar 1940 malî yılı kazanç vergileri tarh ve tebliğ edilmiş olan mükelleflere mezkûr malî yıl için tarhedilecek zamlar ayrıca tebliğata, itiraz ve temyize tâbi değildir.

Teşviki sanayi muafiyetinin nihayet bulunduğu tarihten sonraki kazanç ve istihkaklardan, 14 nci maddede yazılı millî müdafaa vergisi alınmaz.

BEŞİNCİ MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun meriyete girdiği tarihten evvel tahakkuk etmiş olup da mezkûr tarihten sonra tediyeye edilen istihkaklardan üçüncü maddede yazılı zam alınmaz.

ON ALTINCI MADDE — Bu kanunun ikinci maddesinin (A) fıkrası mucibince 2395 sayılı kanunun 8 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı mükelleflere yapılan zam ile, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, on ikinci ve on üçüncü maddelerinde yazılı zam ve mükellefiyetler kanunun neşri tarihinden ve diğer hükümleri 1 Haziran 1940 tarihinden muteberdir. Şu kadar ki 1940 malî yılına şamil olan zam ve mükellefiyetlerin tarh ve tahakkuk muameleleri kanunun neşrinden itibaren icra olunur.

ON YEDİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı zam ve mükellefiyetler 3780 numaralı kanunun tatbikına lüzum kalmadığının Hükûmetçe ilân edildiği malî yılın hitamında meriyetten kalkar. Şu kadar ki, bu kanunun meri bulunduğu zamana aid kazanç, istihlâk, muamele, satış ve nakliyatın vergileri bu tarihten sonra tarh ve tahsil olursa dahi bu kanunda yazılı zam ve mükellefiyetlere tâbidir.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

20 Mayıs 1940

Sekizinci maddeye bağlı cedvel

1)	Kilosundan	Kilosundan	
	Kuruş	Kuruş	
I - İpek ve ipliklerinden :		elverişli nebati maddelerden :	
131; 132 A 2	50	414 A	8
129 B; 132 B	150	B	6
129 A; 132 A 1	250	413	30
II - İpek ve mahlût ipek mensücatın :		II - Keten, kendir ve sair mevaddı ne- batiyeden mamul mensücatın :	
136; 138; 139	150	420	20
135 A	175	421	40
135 B	200	422; 423	50
135 C	250	III - Keten, kendir ve saireden mamul hazır eşyadan :	
134	300	426; 427; 428; 434; 435	60
133 A, B; 137	500	7) Muşamba ve muşamba mamulâtından :	
III - İpek ve mahlût ipekten hazır eş- yadan :		452	5
144	300	453	10
142; 143; 145; 146; 147; 149; 150	500	455	
2) Baharattan :		8) Çini ve porselen mamulâtından :	
236; 239	50	483; 484; 485; 486	3
3) Terkiib yolile elde edilen plâstik mad- deler ve bunların mamulâtı :		488 B	5
281 A, B	30	487; 488 A; 490	10
281, C, D, E	80	9) Camlardan :	
4) Kaplamalık ağaç yaprak ve şeridler, parke tahtası ve kontrplâk tahtaları :		494 A 1	2
285	2	498 A 1	3
286	3	494 A 2	4
5) Kâğıd ve tatbikatından :		498 A 2, B 1, B 2	5
330; 334; 338; 363 A	10	499; 500; 501; 503	10
326; 333; 362; 363 B	20	505; 507; 511; 515	15
6) I - Keten, kendir, manilâ kendiri, jüt ve sair iplik imaline veya dokumaya		510	20
		494 B; 512	50

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası :

18 - V - 1940 ve 1/338

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası :

20 - V - 1940 ve 4/649

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları :

Cild Sayfa
9 26,26:27
11 110,144,153:159,159,160:163